EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 19.1.2012
COM(2012) 6 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI

par Eiropas Savienības dzīvnieku aizsardzības un labturības stratēģiju 2012.–2015. gadam

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SEC(2012) 55 galīgā redakcija}
{SEC(2012) 56 galīgā redakcija}

1. IEVADS

Līguma par Eiropas Savienības darbību 13. pantā atzīts, ka dzīvnieki ir jutīgas būtnes, un prasīts pilnībā ievērot dzīvnieku labturības prasības, vienlaikus nosakot un izpildot dažas ES politikas jomas.

Komisijas 2006. gadā pieņemtajā Kopienas rīcības plānā dzīvnieku aizsardzībai un labturībai 2006.–2010. gadā[1], pirmo reizi sagrupēti dažādie ES dzīvnieku labturības politikas aspekti, kas Eiropas Savienībā reglamentē miljardiem dzīvnieku turēšanu saimnieciskām vajadzībām. Šādām vajadzībām tiek izmantoti ap 2 miljardiem putnu[2] un 300 miljoniem zīdītāju. Aprēķināts, ka eksperimentiem gadā izmanto 12 miljonus dzīvnieku. Aprēķinātais suņu un kaķu daudzums — aptuveni 100 miljoni[3], galvenokārt privātās mājsaimniecībās. To, cik daudz lolojumdzīvnieku tiek tirgoti ES, aprēķināt ir grūti. Nav pieejami ES mēroga dati par zooloģiskajos dārzos un akvārijos turēto dzīvnieku skaitu.

Dažādus lauksaimniecības dzīvnieku labturības aspektus aptver horizontālā direktīva[4]. ES tiesību akti attiecas uz tādiem konkrētiem aspektiem kā pārvadāšana[5] un kaušana[6]. Speciālas ES prasības attiecas uz teļu[7], cūku[8], dējējvistu[9] un broileru[10] turēšanu. Arī uz eksperimentu dzīvniekiem[11] attiecas speciāli dzīvnieku labturības noteikumi. ES tiesību aktos par zooloģiskajiem dārziem[12] lielākā uzmanība veltīta sugu saglabāšanai, taču ņemot vērā dzīvnieku labturību. Par lolojumdzīvnieku labturību ES tiesību aktu nav. ES noteikumos par bioloģisko lauksaimniecību ietverti

---

1 COM(2006)13 galīgā redakcija, 23.1.2006.

2 793 miljoni gaļas cāļu, 453 miljoni dējējvistu un 197 miljoni tītaru. No visām dalībvalstīm nebija pieejami dati par tītariem, pīlēm un zosīm.

3 *Evaluation of the EU policy on animal welfare and possible policy options for the future*, 2010. gada decembris. Skat. A1.7. pielikumu, http://www.eupaw.eu/.

4 Padomes 1998. gada 20. jūlija Direktīva 98/58/EK par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību (OV L 221, 8.8.1998., 23. lpp.). Turklāt ar Padomes Lēmumu 78/923/EEK attiecībā uz Eiropas Konvencijas par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību noslēgšanu (OV L 323, 17.11.1978., 12. lpp.) Savienība noteica, ka minētā konvencija ir viens no ES tiesību aktiem.

5 Padomes Regula (EK) Nr. 1/2005 par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā (OV L 3, 5.1.2005., 1. lpp.).

6 Direktīva 93/119/EK par dzīvnieku aizsardzību kaušanas vai nonāvēšanas laikā (OV L340, 31.12.1993., 21. lpp.). 1.1.2013. direktīvu aizstās Padomes Regula (EK) Nr. 1099/2009 par dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā (OV L 303, 18.11.2009., 1. lpp.).

7 Padomes Direktīva 2008/119/EK, ar ko nosaka obligātos standartus teļu aizsardzībai (OV L 10, 15.1.2009., 7. lpp.).

8 Padomes Direktīva 2008/120/EK, ar kuru nosaka minimālos standartus cūku aizsardzībai (OV L 47, 18.2.2009., 5. lpp.)

9 Padomes Direktīva 1999/74/EK, ko paredz minimālos standartus dējējvistu aizsardzībai (OV L 203, 3.8.1999., 53. lpp.).

10 Padomes Direktīva 2007/43/EK, ar ko nosaka obligātos noteikumus gaļas ražošanai audzētu cāļu aizsardzībai (OV L 183, 12.7.2007., 19. lpp.).

11 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/63/ES par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību (OV L 276, 20.10.2010., 33. lpp.).

12 Padomes Direktīva 1999/22/EK attiecībā uz savvaļas dzīvnieku turēšanu zooloģiskajos dārzos (OV L 94, 9.4.1999., 24. lpp.).

augsti dzīvnieku labturības standarti attiecībā uz liellopu, cūku un mājputnu ražošanu[13].

Lai ierosinātu ES rīcības virzienus nākamajiem četriem gadiem un spēkā esošo tiesību aktu noteikumu īstenošanā savienotu dzīvnieku labturību ar saimniecisko realitāti, šis paziņojums, ņemot vērā zinātnes un tehnikas progresa nodrošinātās priekšrocības, veidots pēc pieredzes, kas gūta, īstenojot 2006.–2010. gada rīcības plānu. Atbilstīgi ieteikumiem, ko paudušas ieinteresētās personas, kas piedalījās apspriešanā, un Eiropas Parlaments, šī stratēģija turpina rīcības plānu iesākto.

Lopkopības vērtība Eiropas Savienībā ir 149 miljardi euro gadā, un aprēķinātā eksperimentu dzīvnieku kopējā vērtība gadā ir 930 miljoni euro.

2. KĀPĒC VAJADZĪGA DZĪVNIEKU LABTURĪBAS STRATĒĢIJA

Pēdējos gados[14] Savienība dzīvnieku labturības atbalstam gadā vidēji atvēlējusi gandrīz 70 miljonus euro, no tiem 71 % novirzīts lauksaimniekiem kā dzīvnieku labturības maksājumi no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai. Izdevumus lauku attīstības jomā līdzfinansē dalībvalstis, un papildus īpašiem pasākumiem, kas paredzēti dzīvnieku labturības saistībām, kuras pārsniedz tiesību aktos noteikto minimumu, dalībvalstis atbilstīgi nacionālajām prioritātēm var arī izvēlēties pasākumus, kuri atbalsta, piemēram, investīcijas saimniecībās, apmācību, konsultāciju pakalpojumus un lauksaimnieku dalību kvalitātes shēmās. Pārējie atvēlēti visiem pārējiem politikas veidošanai svarīgajiem ES pasākumiem: pētniecībai (21 %), tautsaimniecības pētījumiem, komunikācijai, izglītībai, apmācībai un starptautiskiem jautājumiem, izpildei u. c.

Tomēr gadu gaitā kļūst aizvien skaidrāks, ka, vienkārši piemērojot tos pašus nozares speciālos noteikumus dzīvnieku labturībai, ne vienmēr var gūt vēlamos rezultātus. Problēmas, kas saistītas ar atbilstību nozares speciālajiem noteikumiem, norāda uz nepieciešamību apsvērt, vai ar nediferencētu pieeju Savienībā iespējams panākt labākus labturības rezultātus. Lauksaimniecības sistēmu, klimatisko apstākļu, augsnes atšķirības dažādās dalībvalstīs izraisījušas vērā ņemamas grūtības vienoties par vienotiem noteikumiem un vēl jo lielākas grūtības nodrošināt to pareizu īstenošanu. Rezultāts ir tāds, ka dzīvnieku labturības nosacījumi Savienībā nenodrošina taisnīgus konkurences apstākļus, kas vajadzīgi, lai uzturētu vērienīgo saimniecisko darbību, kura Eiropas Savienībā nosaka izturēšanos pret dzīvniekiem.

Turklāt, lai gan vairāki speciālie tiesību akti ir veicinājuši dzīvnieku labturības programmas pieņemšanu, tomēr atsevišķās jomās nav speciālu ES tiesību aktu un spēkā esošās vispārīgās prasības ir grūti piemērot. Ieviešot precīzākas normas vispārīgajos noteikumos, kas attiecas uz galvenajiem kopējiem dzīvnieku labturības faktoriem, iespējams, varētu panākt zināmus **vienkāršojumus**.

ES dzīvnieku labturības politikas novērtējumā secināts, ka labturības standartu ievērošana lopkopības un eksperimentu sektorā prasījusi papildu izmaksas, kas aprēķinātas 2 % apmērā no nozaru kopējās vērtības. Nekas neliecina, ka tas līdz šim

---

[13] Padomes Regula (EK) Nr. 834/2007 (OV L189, 20.7.2007., 1. lpp.) un Komisijas Regula (EK) Nr. 889/2008 (OV L 250, 18.9.2008., 1. lpp.).

[14] Novērtējuma ziņojuma dati attiecas uz 2000.–2008. gadu.

būtu apdraudējis nozaru saimniecisko ilgtspēju. Turpretim, lai veicinātu ES lauksaimniecības, arī mazu saimniecību, konkurētspēju, būtu jāizmanto ikviena iespēja saimnieciskā izteiksmē izteikt dzīvnieku labturības politikas pievienoto vērtību.

Konstatēts, ka galvenie kopējie cēloņi, kas ietekmē dzīvnieku labturību Savienībā, ir šādi.

1. **Vairākās jomās kopīga problēma ir tā, ka dalībvalstis pietiekami neizpilda ES tiesību aktus.**

   Dažas dalībvalstis neveic pietiekamus pasākumus, lai informētu ieinteresētās personas, apmācītu oficiālos inspektorus, veiktu pārbaudes un piemērotu sankcijas[15]. Tādējādi daļa ES tiesību aktu netiek pilnībā piemērota un dzīvnieku labturību tie neietekmē, kā paredzēts.

   Dzīvnieku labturības standartu ievērošana bieži saistīta ar papildu izmaksām, kas pārtikas apritē ne vienmēr tiek sadalītas proporcionāli. Savienība paredz dažus instrumentus, kas ražotājiem kompensē augstākās ražošanas izmaksas. Lai būtu vieglāk īstenot strukturālās pārmaiņas konkrētās lauksaimniecības sistēmās, ES tiesību aktos ir pieļauti vairāku gadu pārejas periodi; taču šāda pieeja ne vienmēr nodrošinājusi to, ka pāreja notiek laikus. Faktiski, lai veicinātu tiesību aktu burta un gara ievērošanu, ļoti svarīgi ir kultūrā atzīt dzīvnieku labturības aspektus.

2. **Patērētājiem nav pienācīgas informācijas par dzīvnieku labturības aspektiem.**

   ES mēroga apsekojumā noskaidrots, ka dzīvnieku labturība šķiet svarīgs jautājums 64 % iedzīvotāju. Taču pētījumi[16] liecina, ka dzīvnieku labturības aspekts ir tikai viens no faktoriem, kas ietekmē patērētāju izvēli un bieži tas netiek apsvērts, jo ne vienmēr patērētāji ir labi informēti par ražošanas metodēm un to ietekmi uz dzīvnieku labturību. Galu galā patērētāju lēmumus lielākoties nosaka pārtikas produktu cena un īpašības, par ko var tieši pārliecināties.

3. **Daudzām ieinteresētajām personām trūkst pienācīgu zināšanu par dzīvnieku labturību.**

   Kaut arī lielākā daļa ES pētniecības dzīvnieku labturības finansējuma tiek tērēta metodēm, kas aizstātu eksperimentus ar dzīvniekiem, informācija par to secinājumiem nav pietiekami pieejama un pētniecība dalībvalstīs nav pietiekami koordinēta. Vienlaikus ražošanas sistēmās trūkst informācijas par

---

15 Dažās dalībvalstīs dzīvniekus lielā skaitā kauj bez apdullināšanas, jo iestādes, neizvērtējušas ES tiesību aktos paredzēto kvalitatīvo un kvantitatīvo pamatojumu, ir noteikušas izņēmumu no apdullināšanas prasības.

16 Skat. Pārtikas aprites vērtēšanas konsorcija izstrādāto priekšizpētes dokumentu "Dzīvnieku labturības marķējuma varianti un dzīvnieku aizsardzības un labturības references centru Eiropas tīkla izveide", 26.1.2009., http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/farm/labelling_en.htm.

alternatīvu praksi, un tas bieži izraisa pretestību pārmaiņām, kas varētu uzlabot dzīvnieku labturību.

4. Nepieciešamība vienkāršot un izstrādāt skaidrus dzīvnieku labturības principus.

Vispārējā direktīvā par lauksaimniecības dzīvnieku aizsardzību un direktīvā par zooloģisko dārzu dzīvniekiem ir pārāk vispārīgi noteikumi, lai tiem būtu praktiska ietekme, piemēram, Direktīvas 98/58/EK pielikumā noteikts — "*Visiem dzīvniekiem barībai jābūt pieejamai ar laika intervāliem, kas atbilst to fizioloģiskajām vajadzībām*" — vai Direktīvā 1999/22/EK par zooloģisko dārzu dzīvniekiem: "*izmitināt savus dzīvniekus apstākļos, kuru mērķis ir īstenot atsevišķo sugu bioloģiskās un saglabāšanas prasības,* inter alia *paredzot sugām īpašus iežogojumu uzlabojumus*."

Dažos speciālajos ES tiesību aktos[17] ieviestas prasības par to personu kompetenci, kuru darbs saistīts ar dzīvniekiem. Taču šādas prasības neattiecas uz visiem attiecīgajiem dzīvniekiem (nav īpašu kompetences prasību mājputnu un teļu turēšanai), un nav aptvertas dažas dzīvnieku labturības problēmas, kas saistītas ar ražošanas sistēmu plānojumu.

Kaut arī zinātnieki un Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (*EFSA*) ir akcentējuši vairākas problēmas[18], attiecībā uz citām lauksaimniecības dzīvnieku sugām (piemēram, piena govīm, gaļas liellopiem vai trušiem) nav speciālu ES tiesību aktu.

3. STRATĒĢISKA RĪCĪBA

Ņemot vērā iepriekš minēto, šīs stratēģijas pamatā ir divas savstarpēji papildinošas pieejas.

Pirmkārt, dažas kopīgas problēmas jārisina atšķirīgi un vispusīgi. Gadiem ilgi, lai risinātu konkrētas problēmas, Savienība ir pieņēmusi vai pielāgojusi speciālos tiesību aktus. Taču, konsolidētā pārskatītā ES regulējumā nosakot vispārīgus principus, iespējams vienkāršot dzīvnieku labturības *acquis* un galu galā atvieglot to izpildi.

Ņemot vērā ietekmes novērtējumu, Komisija apsvērs nepieciešamību pieņemt pārskatītu ES regulējumu, pamatojoties uz vispusīgu pieeju. Konkrēti Komisija izvērtēs, cik iespējami un lietderīgi ieviest zinātniski pamatotus rādītājus, kuru pamatā ir dzīvnieku labturības nodrošinātie ieguvumi, ko pretstatīt līdz šim lietotajiem ieguldījumiem labturībā; Komisija novērtēs, vai ar šādu jaunu pieeju varētu vienkāršot regulējumu un uzlabot ES lauksaimniecības konkurētspēju. Pieredze, kas uzkrāta jomās (broileri un kaušana), kur jau ir paredzēti rādītāji, būs svarīga, lai izvērtētu turpmāko attīstību.

---

[17] Direktīva par cūkām, regula par pārvadāšanu, regula par nonāvēšanu, direktīva par laboratorijas dzīvniekiem.

[18] Ietekmes novērtējuma ziņojumā, kas pievienots šim paziņojumam, ir dzīvnieku labturības jomā pieņemto zinātnisko atzinumu saraksts.

Otrkārt, konkrēta rīcība, ko jau veic Komisija, ir jāpastiprina vai labāk jāizmanto. Tādēļ papildus paredzētajam vienkāršotajam regulējumam Komisija ierosina:

- izstrādāt instrumentus, ieskaitot attiecīgos īstenošanas plānus, dalībvalstu atbilstības stiprināšanai;
- atbalstīt starptautisko sadarbību;
- sniegt patērētājiem un sabiedrībai pienācīgu informāciju;
- optimizēt sinerģisku pašreizējās kopējās lauksaimniecības organizācijas ietekmi;
- apzināt saimniecībās audzētu zivju labturību.

Pēc vajadzības tiks rūpīgi izvērtēta pašreizējās stratēģijas kontekstā veiktās rīcības ietekme uz pamattiesībām, jo īpaši attiecībā uz reliģijas brīvību[19]. Šajā kontekstā Komisija pētīs marķēšanas jautājumu, kā paredzēts nolīgumā par pārtikas informācijas tiesību aktu priekšlikumu[20].

3.1. *Vienkāršots dzīvnieku labturības ES regulējums*

Komisija izvērtēs iespējamību ieviest vienkāršotu ES regulējumu, kurā noteiktu dzīvnieku labturības principus visiem dzīvniekiem[21], kas tiek turēti saistībā ar saimniecisko darbību, vajadzības gadījumā ieskaitot lolojumdzīvniekus, un īpašu uzmanību veltīs vienkāršošanai, administratīvā sloga mazināšanai, kā arī tam, lai labturības standartus izmantotu ES pārtikas nozares konkurētspējas veicināšanai, tostarp dzīvnieku labturības standartu potenciālu radīt pievienoto vērtību.

Komisija apsvērs:

(a) zinātniski pamatotu dzīvnieku labturības rādītāju izmantošanu kā iespējamu līdzekli regulējuma vienkāršošanai un elastīguma nodrošināšanai, kas uzlabotu lopkopju konkurētspēju,

(b) jaunu ES satvaru, kas uzlabotu patērētājiem pieejamās informācijas par dzīvnieku labturību pārredzamību un adekvātumu un tādējādi atvieglotu pirkuma izvēli,

(c) Eiropas references centru izveidi,

---

19 „Stratēģija Pamattiesību hartas efektīvai īstenošanai Eiropas Savienībā", COM(2010) 573 galīgā redakcija, 19.10.2010.

20 50. apsvērumā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1169/2011 par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem (OV L 304, 22.11.2011., 18. lpp.) noteikts: "Patērētāji Savienībā apliecina arvien lielāku interesi par Savienības dzīvnieku labturības noteikumu īstenošanu nokaušanas laikā, tostarp par to, vai dzīvniekus pirms kaušanas apdullina. Šajā sakarībā pētījums par iespēju sniegt patērētājiem atbilstīgu informāciju par dzīvnieku apdullināšanu būtu jāskata kontekstā ar Savienības nākotnes stratēģiju par dzīvnieku aizsardzību un labturību. "

21 Šī iniciatīva neattiektos uz akvakultūrā un komerciālās zvejas darbībās izmantotajiem bezmugurkaulniekiem. Uz saimniecībā audzētām zivīm attiektos īpaši novērtējumi.

(d) kopīgu kompetences prasību izstrādi attiecībā uz personālu, kura darbs saistīts ar dzīvniekiem.

a) Uz rezultātiem balstītu dzīvnieku labturības rādītāju izmantošana

Vajadzības gadījumā veltījot īpašu uzmanību tam, kā ar šādu jaunu pieeju vienkāršot *acquis*, tiks apsvērta iespējamība izmantot zinātniski pamatotus uz rezultātiem balstītus rādītājus, kas papildinātu ES tiesību aktos iekļautos priekšrakstus. Dzīvniekiem noteikti rādītāji ir ieviesti ar diviem nesen pieņemtiem ES dzīvnieku labturības tiesību aktiem (Direktīvu 2007/43/EK, ar ko nosaka obligātos noteikumus gaļas ražošanai audzētu cāļu aizsardzībai, un Regulu (EK) Nr. 1099/2009 par dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā).

Tiks izvērtēti kritēriji, kas izstrādāti projektā *Welfare Quality*®[22] un saistīti ar riska novērtēšanas sistēmu, ko izmanto pārtikas nekaitīguma jomā (skat. pārtikas aprites tiesību aktus[23]). Izvērtējot attiecīgos riska vadības priekšlikumus, tiks ņemti vērā *EFSA* zinātniskie atzinumi par labturības rādītāju izstrādi, kā arī sociālekonomiskie faktori.

Arī starptautiskā līmenī uz rezultātiem balstītu dzīvnieku labturības rādītāju izmantošanu ir atzinušas tādas organizācijas kā Pasaules Dzīvnieku veselības organizācija (*OIE*)[24].

b) Jauns ES satvars, kas uzlabo patērētājiem pieejamās informācijas par dzīvnieku labturību pārredzamību un adekvātumu un tādējādi atvieglo pirkuma izvēli

Pārskatītais ES dzīvnieku labturības regulējums varētu izvirzīt par mērķi piedāvāt instrumentu, ar ko nodrošināt patērētājiem, ka dzīvnieku labturības norādes ir saprotamas un zinātniski pamatotas.

Lai patērētāji varētu labāk izmantot savas tiesības, citās attiecīgajās politikas jomās tiks apzinātas līdzīgām ES līmeņa iniciatīvām sinerģiskas un konverģentas darbības.

c) Eiropas references centru tīkls

Dzīvnieku labturības centru tīkla ideju Komisija ir skatījusi paziņojumos[25] jau iepriekš. Galvenais mērķis ir nodrošināt, lai kompetentās iestādes saņemtu saskanīgu un vienota veida tehnisko informāciju par to, kā īstenojami ES tiesību akti, jo īpaši kopsakarā ar dzīvnieku labturības rādītājiem, kas balstīti uz rezultātiem.

Tīklu varētu izveidot ar līdzfinansējumu no pašreizējiem nacionālajiem resursiem, kas dzīvnieku labturības jomā atvēlēti zinātnei un tehnikai. Šā tīkla

---

22 http://www.welfarequality.net/everyone/26536/5/0/22.

23 Regula (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu.

24 Sauszemes dzīvnieku veselības kodeksa dzīvnieku labturības pamatprincipus skat. www.oie.int.

25 COM(2009)584 galīgā redakcija, 28.10.2009.

uzdevumi papildinātu, bet nedublētu Eiropas pārtikas nekaitīguma iestādes un ES Kopīga pētniecības centra darbu[26].

Tīklu varētu organizēt atbilstīgi pašreizējai ES tiesību aktu struktūrai[27], ES līmenī nodrošinot:

– atbalstu Komisijai un dalībvalstīm ar tehniskam zināšanām, jo īpaši kopsakarā ar tādu dzīvnieku labturības rādītāju izmantošanu, kuri balstīti uz rezultātiem;

– kompetento iestāžu un attiecīgā gadījuma trešo valstu ekspertu sniegtu apmācību personālam;

– pēc vajadzības dalību ES ieinteresēto personu un starptautiskās zinātnes sabiedrības informēšanā par pētniecības rezultātiem un tehnisko inovāciju;

– vajadzības gadījumā sadarbībā ar ES finansētajām pētniecības struktūrām[28] pētniecības koordināciju.

d) Kopīgu kompetences prasību izstrāde attiecībā uz personālu, kura darbs saistīts[29] ar dzīvniekiem

Vienkāršotais ES dzīvnieku labturības regulējums varētu būt saistīts ar vienota dokumenta izstrādi un konkrētos ES tiesību aktos iekļauto kompetences prasību uzlabošanu. Pamatojoties uz ietekmes novērtējumu, tiktu izstrādāti vispārīgi kompetences pierādīšanas principi.

Kopīgām ES kompetences prasībām attiecībā uz personālu, kura darbs saistīts ar dzīvniekiem, būtu mērķis nodrošināt, lai šis personāls spētu identificēt, novērst vai ierobežot dzīvnieku sāpes, ciešanas un stresu un zinātu tiesību aktos noteiktos pienākumus, kas saistīti ar dzīvnieku aizsardzību un labturību.

Turklāt attiecībā uz personām, kas atbild par to procesu, iekārtu un ierīču plānojumu, kuri tiek izmantoti dzīvniekiem, varētu apsvērt pienācīga kompetences līmeņa noteikšanu.

Lai noteiktu ar dzīvnieku labturību saistītos jautājumus, kas būtu iekļaujami to profesiju aprakstā, kuras saistītas ar dzīvniekiem, un darbības, kas vajadzīgas,

---

26 Kopīgā pētniecības centra Eiropas Savienības testēšanai ar dzīvniekiem alternatīvo metožu references laboratorija (*ECVAM*) tieši nenodarbojas ar dzīvnieku labturību, bet gan ar alternatīvām testēšanas metodēm.

27 Teļu turēšana, cūku turēšana, dējējvistu turēšana, broileru turēšana, citu lauksaimniecības dzīvnieku turēšana, dzīvnieku pārvadāšana, dzīvnieku nonāvēšana, dzīvnieku izmantošana eksperimentiem un dzīvnieku turēšana nebrīvē.

28 Piemēram, *SCAR* (Lauksaimniecības zinātniskās pētniecības pastāvīgā komiteja) sadarbības darba grupa dzīvnieku veselības un labturības pētniecības jautājumos un Dzīvnieku veselības un labturības shēma *ERA-Net* (*ANIHWA*).

29 Regula (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu.

lai uzlabotu šo profesiju speciālistu informētību, tiks sākts pētījums par izglītību dzīvnieku labturībā.

3.2. Atbalsts dalībvalstīm un rīcība atbilstības uzlabošanai

Atbilstības jautājumu Komisija risinās kā prioritāti. Atbilstība panākama ar izpildes darbībām, kuras veic dalībvalstis vai par kuru veikšanu atbild dalībvalstis. Taču Komisijai ir daudz darāmā, lai nodrošinātu, ka Eiropas Savienībā atbilstība tiek nodrošināta vienotā veidā. Svarīgi panākt, lai visiem ES ražotājiem tiktu piemēroti vienādi nosacījumi un izturēšanās pret dzīvniekiem būtu pareiza. Šajā stratēģijā ierosinātas šādas darbības.

- Komisijas Pārtikas un veterinārais birojs arī turpmāk apmeklēs dalībvalstis. Vajadzības gadījumā ceļot prasību Eiropas Savienības Tiesā, tā turpinās aktīvi izmantot Līgumā noteiktās prerogatīvas. Lai nodrošinātu atbilstību jo īpaši saistībā ar pašreizējiem un nākotnē gaidāmajiem uzdevumiem dzīvnieku labturības jomā, tā ir ļoti svarīga Komisijas darbība.

- Taču Komisija uzskata, ka iedarbīgs līdzeklis, kā iedibināt atbilstības kultūru uzņēmēju vidū un dalībvalstīs, var būt pienācīga izglītības stratēģija. Šo uzdevumu varētu veikt, ja tiktu izveidots Eiropas references centru tīkls.

- Tikmēr programmā "Labākas mācības, lai nodrošinātu pārtikas nekaitīgumu" Komisija pastiprinās centienus apmācīt veterinārus inspektorus. Komisija arī izvērtēs nepieciešamību un iespējamību apmācībā ietvert arī eksperimentu dzīvnieku labturību, kā arī savvaļas dzīvnieku labturību.

- Komisija aktīvāk tematiskās darba grupās un pasākumos arī konsultēs dalībvalstu kompetentās iestādes un rosinās sadarbību, labas prakses apmaiņu un vienošanos par kopējiem mērķiem un vadlīnijām.

- Tāpēc nākamo četru gadu laikā Komisija izstrādās īpašas vadlīnijas vai īstenošanas noteikumus dažādajiem ES dzīvnieku labturības tiesību aktiem[30].

Uzņēmējiem, kuru saimnieciskā darbība saistīta ar dzīvniekiem, dzīvnieku labturība ir arī tehnisks jautājums. Tāpēc ir svarīgi palīdzēt tiem izprast ES prasību racionālo pamatu un to, kā, labāk plānojot praksi, varētu uzlabot atbilstību.

3.3. Atbalsts starptautiskai sadarbībai

Lai nodrošinātu ES uzņēmēju globālo konkurētspēju, svarīgi, lai starptautiskā līmenī dzīvnieku labturības jomā būtu taisnīgi konkurences apstākļi. Savienība jau ir izstrādājusi vairākas divpusējas vai daudzpusējas darbības, kas jāoptimizē un jāatbalsta, kā norādīts novērtējumā.

[30] Jo īpaši attiecībā uz atkāpēm no dzīvnieku apdullināšanas prasības rituālas kaušanas gadījumā.

Tālab Komisija:

– lai palielinātu stratēģiskās iespējas izvērst ciešāku sadarbību ar trešām valstīm, divpusējos nolīgumos vai sadarbības forumos{1>[31]<1} arī turpmāk ietvers dzīvnieku labturības jautājumus;

– turpinās aktīvu daudzpusējo sadarbību jo īpaši Pasaules dzīvnieku veselības organizācijā (*OIE*) un Pārtikas un lauksaimniecības organizācijā (*FAO*) — pirmā organizācija pieņēmusi starptautiskus standartus un abas organizācijas nākušas klajā ar dzīvnieku labturības iniciatīvām[32];

– izvērtēs, kā dzīvnieku labturību varētu labāk integrēt Eiropas kaimiņattiecību politikā;

– vajadzības gadījumā rīkos vērienīgus starptautiskus pasākumus, kuru mērķis ir popularizēt Savienības viedokli par dzīvnieku labturību.

Šādas darbības nodrošina iespējas starptautiskā līmenī dalīties ar ES dzīvnieku labturības izpratni. Tāpēc, lai īstenotu šo uzdevumus un tos izmantotu Eiropas lopkopju konkurētspējas vecināšanai globalizētā pasaulē, ir svarīgi optimāli izmantot starptautiskai darbībai dzīvnieku labturības jomā paredzētos pieejamos resursus. Lai novērtētu šo darbību devumu cita starpā ES lauksaimniecībai un sagatavotu ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, Komisija ierosinās tās pārskatīt.

3.4. Pienācīgas informācijas sniegšana patērētājiem un sabiedrībai

Dzīvnieku labturība ir sabiedrībai svarīgs jautājums, kas skar daudzus. Izturēšanās pret dzīvniekiem ir ētikas jautājums, kas ietilpst Savienības vērtību kopumā. Lai uzlabotu informētību par cieņpilnu izturēšanos pret dzīvniekiem un veicinātu īpašnieku atbildīgu attieksmi, ir svarīgi informēt bērnus, jaunus pieaugušos un visu sabiedrību.

Dzīvnieku labturība ir arī patērētāju jomas jautājums. Dzīvnieku izcelsmes produktu lietojums ir plašs, jo īpaši pārtikas ražošanas kontekstā, un patērētājiem ir svarīgi, kāda bijusi izturēšanās pret dzīvniekiem. Taču kopumā patērētājiem nav iespējams izvērtēt, kurš produkts saistīts ar augstākiem dzīvnieku labturības standartiem.

Tāpēc ir būtiski informēt ES patērētājus par ES tiesību aktiem, kas attiecas uz produktīvajiem dzīvniekiem, un panākt, lai patērētājus nemaldinātu aplamas dzīvnieku labturības norādes.

Dalībvalstīs ir daudz komunikācijas un izglītības pasākumu. Visaptveroša ES situācijas apzināšana ļautu noteikt trūkumus, kuriem risinājumu varētu piedāvāt ES līmenī.

---

[31] 2011. gadā to brīvās tirdzniecības nolīgumu skaits, kuros skarti dzīvnieku labturības jautājumi.

[32] Pašlaik pieejami deviņi *OIE* dzīvnieku labturības standarti (skat. http://www.oie.int). *FAO* organizējusi sanāksmes, lai apkopotu speciālās zināšanas un atvieglotu spēju veidošanu dažādās ar dzīvnieku labturību saistītās jomās. Tā arī izveidojusi īpašu tīmekļa vietni par lauksaimniecības dzīvnieku labturību (http://www.fao.org/ag/againfo/themes/animal-welfare/en/).

Visi šie mērķi papildina cits citu, un tiem var būt vajadzīgi īpaši instrumenti. Daži no tiem jau tiek izmantoti, piemēram, "*Farmland*" (pamatskolas bērniem un skolotājiem) vai programma "Labākas mācības, lai nodrošinātu pārtikas nekaitīgumu" (oficiālajiem inspektoriem). Papildus tam Komisija regulāri organizē sanāksmes par to, kā veidot labāku izpratni un izpildīt ES tiesību aktus. Varētu rast paņēmienus, kā uzlabot tiesību aktu efektivitāti un tos papildināt ar jauniem komunikācijas instrumentiem.

Tāpēc Komisija iecerējusi vispirms sākt pētījumu, kurā apzinātu pašreizējo situāciju dzīvnieku labturības izglītībā, un plašai sabiedrībai un patērētājiem adresētas informatīvas darbības. Šādas darbības varētu ietvert iespējamību piešķirt līdzekļus sekmīgai starptautiskai informācijas kampaņai vai izglītības iniciatīvām dzīvnieku labturības jomā.

3.5. Sinerģiju optimizēšana ar kopējo lauksaimniecības organizāciju

Dzīvnieku labturība ir daļa no sociāli vērstās pieejas lauksaimniecībā, un Savienība jau ir izveidojusi ciešu saikni starp lauksaimniecību un dzīvnieku labturību. Faktiski lielāko daļu no ES budžeta, kas atvēlēts dzīvnieku labturībai, saņem lauksaimnieki saistībā ar lauku attīstības programmām. Taču jo īpaši ekonomisku ierobežojumu laikā, lai racionalizētu darbības un gūtu labākus rezultātus, vajadzīga labāka koordinācija.

Lai novērtētu, kā optimizēt pašreizējo KLP mehānismu sinerģisko ietekmi, konkrēti, ar savstarpēju atbilstību, lauku attīstību, veicināšanas pasākumiem, kvalitātes politiku, bioloģisko saimniecību u. c., Komisija izveidos īpašu režīmu starp dienestiem.

3.6. Saimniecībās audzētu zivju labturības apzināšana

Saimniecībās audzētas zivis ir to ES tiesību aktu darbības jomā, kuri attiecas uz dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas un nonāvēšanas laika, bet uz tām neattiecas speciālie noteikumi. Komisija arī turpmāk lūgs zinātniskus ieteikumus par atsevišķām sugām, novērtēs akvakultūras zivju labturības jautājumus un, pamatojoties uz novērtējuma rezultātiem, pienācīgi rīkosies.

PIELIKUMS

Paredzētās darbības	**Gads**
Izpildes darbību kopa dējējvistu aizsardzībai (Direktīva 1999/74/EK)	2012
Īstenošanas plāns un izpildes darbības sivēnmāšu turēšanai grupās (Direktīva 2008/120/EK)	2012
Kaušanas regulas īstenošanas plāns (Padomes Regula (EK) Nr. 1099/2009)	2012
ES īstenošanas noteikumi vai vadlīnijas par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā	2012
Ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par ģenētiskās selekcijas ietekmi uz gaļas ražošanai audzēto un turēto cāļu labturību*	2012
Ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par to, kā piemērota Regula (EK) Nr. 1523/2007, ar ko aizliedz laist tirgū kaķu un suņu kažokādas*	2012
Pētījums par saimniecībā audzētu zivju labturību nonāvēšanas laikā	2013
Ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par dažādām putnu apdullināšanas metodēm *	2013
Ziņojums Padomei par Direktīvas 98/58/EK īstenošanu*	2013
ES vadlīnijas par cūku aizsardzību	2013
Pētījums par izglītību dzīvnieku labturībā un par plašai sabiedrībai un patērētājiem adresētiem informatīviem pasākumiem	2013
Pētījums par iespējām sniegt patērētājiem pienācīgu informāciju par dzīvnieku apdullināšanu*	2013
Iespējams priekšlikums vienkāršotam dzīvnieku labturības regulējumam Eiropas Savienībā	2014
Ziņojums par starptautiska līmeņa darbībām dzīvnieku labturības jomā Eiropas lopkopju konkurētspējas uzlabošanai globalizētajā pasaulē	2014
Ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par liellopu savaldīšanas iekārtām, kur dzīvniekus apgriež kājām gaisā vai nostāda citā nedabiskā pozā *	2014
Pētījums par komercdarbībā izmantotu suņu un kaķu labturību	2014
ES vadlīnijas vai īstenošanas noteikumi par dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā	2014
Eiropas Parlamenta un Padomes ziņojums par iespējamību ieviest konkrētas prasības attiecībā uz zivju aizsardzību nonāvēšanas laikā*	2015
Ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Direktīvas 2007/43/EK piemērošanu un tās ietekmi uz gaļas ražošanai audzēto un turēto cāļu labturību*	2015
Pētījums par saimniecībās audzētu zivju labturību pārvadāšanas laikā	2015

* Pienākumi izriet no ES tiesību aktiem